

BÉTSI MAGYAR KURIR.

Nr. Indult: Kedden, Augustus' 12. dikén, 1834.

13.

FRANTZIA ORSZÁG.

Jul. 31-kén a' következő beszéddel nyitotta meg a' Király a' két Kamara üléseit: „Pair Urak, és országos Követ Urak! Mindenkor édes örömmel jelenek meg az urak között. Különösen szerentsésnek tartom Magamat, midőn az urakat azon szempillantatban látom körültem öszvegyülni, mellyben a' nemzet szava telyes fényében kinyilatkozott. — Ez igazolja azon liberalis és mérséklett politikát, mellyet a' Kamarák a' közelebb végződött üléseikben öszinteséggel támogattak. Frantzia országnak akartja, a' tsendességet fenntartani azon törvényes szerződések védelme alatt, mellyeket az, böltsessége és bátorsága által minden ellenzések ellen megállított. Az én kormányzékem igyekezett a' nemzet várakozásának megfelelni, 's ebbeli állhatatosságunkat jó kimenetel koronázta. A' hol gonosz törekedések kárhoztatható viaskodásokat szültek, a' nemzet ügye mindenkor győzött. A' nemzeti gárda és a' hadi sereg, mellyeknek nemes magok elszánásokat az urak Velem együtt méltán betsülhetik, a' rendetlenséget mind erővel mind hívséggel meggátoltak, és az utóbbi ülésben hozott törvényeknek békés végre hajtása, bizónysága lett a' tsendesség háborítók tehetetlenségeknél, 's viszszatértette a' köz bizodalmat. Aratjuk annak terméseit. Foglalatoskodásink és kereskedésünk munkássága kettőztetve megyen elő. Gyönyörködve vizsgáltam Én annak következéseit, a' miveknek közönséges megnézésre kirakatott nagy

mutatványa alkalmával, mellyből kiteszett, mennyire előmentünk 's mennyire reménylhetünk méltóképpen. Mind ez, a' kedvező békesség, a' munkás és előrevígyázó kormányzás alatt 's a' bölts törvények hathatósága által be fog telyesedni, minthogy ezek a' mi földművelésünk előmenetelének és mívészési szorgalmunknak kedvezvén, kereskedésünknek új piatzokat nyitnak az eladásra, 's Nekem okom van reményleni, hogy az országnak szüntelen nevedő jólléte, megengedi nekünk, hogy a' Státus költségeit az eddigvaló rendes jövedelmekből meggyőzhetjük. — A' melly törvények a' külső hatalmasságokkal szerzett egyezések végre hajtására, és a' Charta ígéreteinek telyesítésére még megkívántatnak, azok ezen ülések folytában előterjesztetnek. A' külső hatalmasságokkal olyan arányban vagyunk, a' melly Reám nézve örvendetes. A' belső háborgásoknak, mellyek Portugalliát szerentsétlenné tették, vége szakadt. Én Nagy Britannia Királyával a' Spanyol és Portugalliai Királynéval szövetségre léptem, mellynek a' félszigetre nézve már is jótévő behatása lett. Szüntelen legszorosabb egyeségben lévén Angliával, Én, szövetségeseimmel egyet értve, Spanyol ország helyheztesítésével foglalatoskodom, a' hol új zürzavarok támadtak, mellyek az öszveszövetkezett hatalmasságokat figyelemre gerjesztik. Napkelet állapota megnyugtató, 's minden arra mutat, hogy Európa jelen békességét, semmi sem háborítja meg. Számot tartok, urak, 's minden okság alkalmával tartandok

is az urak hívséges segéd munkálatjok-
ra. Engemet semmi más érdek, semmi
más kívánság nem vezérel, mint Fran-
tzia ország érdeke es kívánsága. Tör-
vényeink alkotmányát megerősíteni, min-
den jó Frantziát a' thronus és a' char-
ta körül egyesíteni, a' factiok egyes vagy
egyesült törekedéseit telyes erővel el-
nyomni, ez egyedülvaló tzélja eröl-
ködésimnek, 's legédesebb jutalmam,
hazámnak azon hajlandósága leszen,
mellynek bizonyságjelei Engemet ö ve-
le mindenkor telyes egyeterzésre ger-
jesztenek." — Végezven a' Király be-
szédét az országos követelek kik mint-
egy 500-an voltak jelen) a' hitet le-
tették. Az első ülés tartását a' követke-
zendő napra hirdette ki a' petsétörző.

SPANYOL ORSZÁG.

A' Madridi Ujságban Jul. 20-ról
egy határozás van, mellyre a' 17-kén
végbe vitt kegyetlenség adott alkalmat-
osságot. Minden tíz embernél többől
álló csoport, melly a' köz rendet tsak
látszanék is megháborítani, ezen ren-
delésnél fogva, háromszori felszólí-
tás után, tartozik eloszlani. A' ki nem
engedelmeskednék, ha fegyveresen volt,
négy esztendei, ha a' nélkül, két esz-
tendei gálya rabságra büntettetik. —
A' szájongók, ha semmiben sem vesz-
nek is részt, de a' csoportozók számo-
kat szaporítván, az eloszlásra felszol-
littassanak, 's az engedetlenség eseté-
ben, esztendei fogságra büntetessenek.
A' Kormányzók szolgálatjában lévők
pedig, vagy a' kiknek valami rangjok
van, és a' csoportozó nép között talál-
tatnának, a' fenn említett büntetéseken
kívül, még hivataljok és rangjok elvesz-
tésével is büntetődjenek.

Egy Jul. 15 ről költ határozás ál-
tal az Inquisitio, melly valósággal azon-
kívül sem állott fenn többé, eltörölte-
tt, 's ezen Itélő szék javai és jöve-

delmei, a' Státus adóssága eltörlésére
fordítottak. — Ugyan azon napon költ
határozás által, a' Franciscánusok klas-
tromaeltöröltetett, minthogy ezen klas-
trom szerzetesei okozták az első láz-
zadást, és magok is munkás részt vet-
tek benne.

Journal des Debats. Minden
egy néhány nap óta Navarrából jött
tudósítások lassanként egyik a' más után
megbizonyosodtak. A' község nem ve-
zetődött félre, és a' fontos környülmé-
nyek, az egybefüggés és következés ál-
tal igazoltattak. — Nem fér többé két-
ség is hozzá, hogy a' Don Carlos
hadi serege Pámpilonánál és Vit-
torianál terveiben hajótörést szenved-
ett, és hogy Borundában bé van
zárva, egy olly helyre, melyet az Ara-
lár és Andia hegyei, keletre Pám-
plona, és nyugotra Salvatierra,
északra Segura, délre Estellavesz-
nek körül. — Az insurgensek egész
Santa-Cruz de Campero és Sa-
linas de Oroig előnyomultak; de
20-kán a' fő hadi szállás Munariz-
ban vissza ment. 23-kán Huarteben
voltak, az Araquil (vagy Borunda)
folyó vizetskénél, még két vagy három
órányira hátrább vonulva, 's Don
Carlos Elisondóba tért vissza.
Rodil a' mint a' hely fekvése és a' kör-
nyülmények mutatják, seregét, több
felől egy pontban egyesítve, a' Don
Carlos serege ellen vezeti. Egyéb-
eránt még semmi ütközet nem történt.

Egy írás Bajonnéból, melly a' Don
Carlos fő hadi szállásáról került,
mondja: az ellenség Puente de la Rey-
nától kezdve egész Estelláig kiterjesz-
kedett; a' mi sergünk Salinas de
Orot ostrom alatt tartja, és a' király-
né seregét körül kerítette. — Az utol-
só Vasárnap közzülök számosan jöttek
által hozzánk, különösön azok, kik min-
ket kémlelni ki küldödtek, és a' szél-

ső vigyázaton lévők; az utolsókhoz tartoznak még mint egy 30 lovasságból álló dárdások. — Ő Felsége, az ütközethez 28 nál elébb nem kezdhet, minthogy azon a napon telik bé az ellenségnek a maga megadására engedett ideje. Egyébaránt ha a Királyné serege idő közben az V. Károlyét megtámadná, úgy jól fogadtatnának; mert a törvényes Királyhoz, az ő jól rendelt seregein kívül, minden szempillantásban a lakosok mindenünnen nagyszámmal folynak. Ezeknek mindenféle fegyvercik vagynak, és a legvidámabb elragadtatástól lelkesítettnek. Rodil a Pamplonai Püspököt a hadi szállítására fogva vitette. —

A Belgiumi lapok Jul. 18 ról egy Madriti írás szerint jelentik, „a közelebbi le folyt 24 óra alatt tökéletes kormánytalanság állapotjában valánk, mellyet mind a belső egyenetlenségek, mind az epe mirigy nyavalya okozott. Öt naptól fogva hivatalos tudósítások készítették, hogy hányan lettek ezen nyavalya áldozatai, de még közönségesen az igazi számát nem tudhatni, mivel több egyházi hivatalok a város nagyobb részében uralkodó támadás miatt jegyzéseiket nem küldhették bé. — Azomban nem vala elég a nyomorúság, mellyet a nyavalya okozott. — Szint találtak azon bódult hiszemben, hogy a jelenlévő halandóság nem tsak a gondviselés büntetése, hanem azoknak ördögi mesterségek által okoztatott légyen, kik a Cortesek bizonyos napra határozott egybegyűlését akadályoztatni kívánták, 's azért a közönséges kútnak megmérgeztették volna, hogy a kétségben esést az epemirigy terjesztése által neveljék. Ez a képzet annyira elfoglalt mindeneket, hogy azt még sok jól értesített személyek is hiszik. A nyughatatlanság első jelei az utolsó Vasárnap est-

véjén mutatkoztak. A Városi katonaság és a testörző gyalog regiment közül egy néhányan össze kaptak, az ebből eredt tsetepatéjban a városi katonaság volt a megtámadó rész, azon szín alatt, hogy a katonák Carlisták. A vasárnapi lázzadás, ebben a Regimentben a liberalis ügy iránt nagy buzgóságot öntött, és a rendes katonák, a polgár katonaságot a klastromok, és világi papok meg támadásában felyül haladtak. Azt a hitelfelett való hírt terjesztették el, hogy a Víz-hordók edénnyeibe egy tsomó hánytató szert (nux vomica) vetettek belé; de hihetőbb, hogy ez némelly tüzes liberalisok találmánnya, kik attól tartanak, mintha a Cortesek nem elég kemény rendszabásokhoz nyulnának, az egyházi rend nagy hatalmának elnyomására, és a kik a pór népet, valamint a Városi katonaságot, és seregeket eszköz gyanánt kívánják használni, midőn a szerzeteseket a gyűlölség tárgyának kiteszik, 's a nép boszszuállását ellenek tüzelik. Az első áldozat egy színes köntösben öltözött ember volt, kit Franciscanusnak tartottak, és tegnap egy kezében levő papírossal a közönséges kútnál láttak. A jelenlévőket a vádra hogy nem mérgeztette e meg a kútnak, úgy látszik nem elégitette ki — mellyért egy késsel keresztül döfetett. Ez a történet melly szájról szájra adódott erős bizonyság lett a Szerzetesek ellen. — Egy néhányan a nép közzül a San Isidoro klastrom eleibe gyülekeztek, 's a kapun kopogtattak, azt egy szerzetes meg nyitotta, de midőn szaladással akarna magán segítni, egy polgári lovas katona bé érvén kardjával a fejét ketté hasította — mint egy 19—22 szerzetesek ölettek meg.

Moniteur Jul. 31. „A spanyol országai tsalamezőről tegnap semmi tu-

dósítás sem jött, Rodilnak levelén kívül, mellyben írja Jul. 21-kén, hogy hadi rendeléseinek, ha valaha, most jó kimenetelét reményli.“ — Journal de Paris. „Bresztből és Rochefortból egy néhány kisebb nemű hadi hajók indultak ki azzal az útasítással, hogy a' Biskájai tenger kiölei előtt kerengjenek és az insurgensek száma a' tenger felől szállítandó minden fegyvereket elszedjenek. Angliából is több hadi hajók küldettek e' végre ugyan azon tájra.

Moniteur Aug. 1-ső napján. „A' kormányzék tegnap telegráfi tudósítást vett Bayonnéból. Két tsatáról beszélnek a' városban a' Királyné serege's az insurgensek között, mi lett kimenetelek nem tudhatni, annyi bizonyos hogy az Insurgensek a' tsaták után közelebb vonták magokat a' francia határszelhez. — Meg kell jegyeznünk, hogy a' spanyol dolgok miben létéről vajmi nehéz bizonyost tudni. A' mit írunk, 's hirlelünk azt többnyire francia újságokból merítjük, úgy de ezek a' szerént írnak, a' mint a' felekezeti ügye kívánja, mellyet védnek. Így p. o. a' Gazette de France körömszakadásig oltalmazza Don Carlos ügyét, a' honnan az ő tudósításai egyenesen ellenkeznek a' Királyné részét védő újságok állításaival. Most p. o. a' Gazzetében ezt olvassuk: „A' Király hadi főszállása Santestebánban volt Jul. 26-kán, 6 órányira Pampeleonától, Zumalacarreguy-é ehez még közelebb volt. Rodil egyesítette erejét Espartero és El-Pastor seregével; de a' Király is egyesítette hadi erejét. A' Király hadaiban ég a' verekedni kívánság tüze. Rodil szakadatlanul hátrál.“

Jul. 24-kén az Uralkodó Királyné a' Cortesek gyűlését egy hosszú beszéddel nyitotta meg, mellyben a' ne-

vezetesebbek ezek voltak: „Fő Rendek, és országos Ügyvédő Urak! Midőn ma köztetek azon a' pontok állok, hogy a' Monarchia sarkalatos törvényei szerént kiszabott esküvést mint Uralkodó Királyné letegyem, szükség szívem óhajtását kifejezni, és az isteni gondviselésnek, bételyesedett kívánságomért hála-mat előterjeszteni. A' szoros egybenkötötése a' felséges leányom Királyi székének a' nemzet jussaival azáltal, hogy mindenik régi intézeteit ezen Királynak, egy köz talpkövön fentartsam, ez az a' nemes fel tett tétel, mellyről a' ti ezen falak közzé való gyűléstök, nyilvános bizonyosság. Fáj nékem minden örööm mellett is, hogy ezen ditső innepi pompának szerentsétlenségek közt kell végbe menni, 's neveli még bánatomat az, hogy a' rossz emberek az isten ostorát gonoszságok gyakorlására fordították, a' mi a' Spanyol nép nemes és bátor karakterével annyira ellenkezik. — A' törvények illy' mérész tetteket meg zaboláznak ugyan, de ha még is gondolnám, hogy a' ti együtt munkálódástokra szükség lenne, illyesek megújulásakor, bizodalommal szóllanék hozzátok, midőn az egyes személyek élete és tulajdonok oltalmazása forog fenn. Nem különben fáj az is, hogy az első elő terjeszteni való fontos tárgy, azt a' rosszúl tanátsolt Printz tetteit illeti, ki mint nagyravágyó Felséges férjem meghalálózása után törvényes örökössei kezeiből a' Királyi páltzát polgárihaddal akarta ki ragadni. Mint Felséges leányom jussainak örzönéje, nem felejtettem el, előterjeszteni, hogy az országnak jelenvaló tsendessége, és jövő sorsa, a' ti elhatározástoktól függ. Ő méltó leszsz hozzátok, a' nemzet pedig nyugodtan várja. Ez a' Printz nem elégedett meg azzal, hogy a' lázzadast ezen országban táplálta, hanem a' polgári

had tüzet, még a' szomszédban is szította. De a' Spanyol seregek Portugáliában bényomultak, és kevés napok alatt véget vetvén a' hartznak a' félsziget tsendességét megháborító két Printz, annak határiból kiűzette. — Ugyan azon időben hagyatott helybe Londonban a' két ország közt kötött alkú. Valóban a' két országot egyesítő kötelek olly erősek, hogy mindenik tulajdon ügyét örzi akkor, mikor a' másikat oltalmazza. Más Hatalmasságok a' Spanyol országlással való politikai egybenkötéseket Felséges leányomnak a' tronusra való lépésétől fogva forma szerént megújították, és én is a' magam részéről némelly új Státusokét elesmertem. — A' mi az ország belső állapotját illeti, az ugyan korántsem olly megnyugtató, mint azt kinek kinek hazaszeretete kívánna; de igyekezünk az ország egybe gyült rendei együtt munkálódásai segedelmével bölts és szoros törvényhozások által a' gonoszt orvosolni és a' népen fekvő terheken könnyebbíteni, szóval mindent véghez vinni a' mit Spanyolország boldogítása és jóllétre hozása Tölünk kíván. Beszédét a' Királyné ezzel fejezé be: „Hogy En Spanyol ország boldogulását és ditsőségét úgy nézem mint a' magamét, arra elég legyen azt emlékezetbe hozni, hogy En Isabellának anyja, III Károlynak pedig unokája vagyok.“

H E L V É T Z I A.

A' Waldstädti Híradó így szól a' többek között a' menedékhelyek jussairól: „Az idegen szökevények merész dölyfössége eránt mutatott béketűrésünk és a' menedékhelyi jussok vigyázatlan gyakorlása által annyira vittük a' dolgot, hogy az idegen jövevények uralkodnak rajtunk 's azok ok-

tatnak bennünket, még pedig mitso-da jövevények? Ollyanok talám, kik a' mi hazánkra nézve érdemesekké tették magokat, vagy minket valamelly tekintetben felyülhaladnak? Koránt sem, hanem idegen koldúsok, valóságos szarándokok, a' kik Helvétziába semmit sem hoztak egyebet, mint esztelen gondolatokból származó elveket a' rend felforgatására és az istentelenségre, dühös lázzasztó szándékot és vallásgyűlölest, merész elvetemedettséget és ditsékvést. Ezek adnak most hangot a' ti szájatokba, ezek szabják elötökbe mit gondoljatok, ha hogy szamaraknak, ostobáknak neveztetni, és az ő tsúfolódásaiknak tárgyai lenni nem akartok; ezek azok, kik tetszések szerént osztják a' ditséretet, és gyalázást, ezt égig emelik, amaszt piszkolják, a' mint jön; ezek azok, kik magokat egész Helvétzia népe éltető szereinek hirdetik, és minden iparkodásaikat, terveiket és javallataikat ezzel rekesztik be: „ez a' szövetséges társaságnak közös kívánsága.“ 's a' t.

A' Helvétziai közönséges újságban ezt olvassuk: „A' természet vizsgáló tudósok társasága Luczernben megvendégeltetvén Jul. 28 kán Dr Troxler poharát felemelvén, hogy azt a' társaság éljen ére elköszönje, az idegen hatalmasságokat olly pimasz módon kezdé piszkolni, hogy a' jelen voltak, bár többnyire mind liberalis gondolkozásúak valának, még is annyira felingereltettek, hogy a' beszéllöt hallgatásra kényszerítvén megragadták és a' tereméből kivetették. — Már ez kezdetnek jó! — Tsak akkor áll helyre a' tsend és békesség, ha az ilyen békeháborítók és másokat a' képtelen gondolkozásmódra erőltető nyughatatlan ábrándozók minden vidám és önngyözödések szerént gondolkozni szerető társaságokból kirekesztetnek.

N A G Y B R I T A N N I A.

A' felső háznak Jul. 18 kán tartott ülésében, a' szegényeket illető törvénynek azon rekesztékje vitatódott, melly a' törvénytelen ágyból származott gyermek attyát a' fia tartása terhének nagyobb része alól felmenti, 's a' véteknek és gyermek tartásnak terhet inkább az anyára veti. Az Exeteri püspök kikelt ezen határozat ellen, 's azon volt, hogy a' régi ángoly törvény állíttassék erre nézve vissza. A' Londoni püspök ellenben felkelt ez ellen. Hoszasz vitatkozás után szavazásra került a' dolog. Már ekkor csak 27 tag rolt volt jelen a' felső házban. Az új rekeszték elfogadására 14-en, ellene pedig 13-man szavaztak. A' fontos kérdés tehát egy szavazattal döntetett el. — Az alsó házban ugyan ekkor az forgott kérdésben, ha valyon a' Dissentereknek (Presbiterianusoknak) meg lehet é' engedni, hogy az Anglicanusok (Episcopalisok) egyetemeikben vagy universitásaikban tanulhassanak? A' megengedés törvénye 164 szavazattal 75 ellen elfogadtatott. — Jul. 29 dikén azt kérdezte Marquis Londonderry a' felső házban, ha valyon vett e' már a' kormányzék tudósítást Don Carlos kiszállása felől a' Spanyol földre? Az első minister Melbourne ezt felelte: Vett ugyan a' kormányzék valami tudósítást, de az olly bizonytalan és tétovázó, hogy arra építeni nem lehet.

Ú J A B B T U D Ó S Í T Á S O K.

Némelly Párisi Ujságok Spanyolországból ezen újabb tudósításokat közlik: Jó kútföböl tudjuk, hogy Don Carlos kijebb terjeszkedik; hogy a' Vittoriai őrizet közül 400 ember szökött által hozzá; más levelek szerint Pampelonából 4000 ember ellene ment, de visszaverettetett; 's ennek követ-

kezésébe Harispe generál a' Spanyol határszélekhez előre vitte seregét, hogy az első jeladásra által keljen a' spanyol földre, a' mint ez közelebbről a' ministeri tanátsban elvégeztetett. Annyi bizonyos, hogy a' hadi minister a' generalstábtól St. Yon oberstert küldötte sietséggel Harispe generálhoz, bizonyos parantsolattal.

Madrid Jul. 26. Itt egy olly veszedelmes titkos öszveesküvés fedeztetett fel, mellynek tzélja voll a' Cadixban egykor készült Constitutionnak felállítása, a' Királynének elfogatása 's a' t. Az öszveesküdtek közül legelsőben is a' három legfőbbek fogattattak el, ezek között van Palafox. A' mint halani az öszveesküdtek kidolgozott rettenetes következéseket vont volna maga után, ha ki nem tudódván, azt elsüthették volna.

Portugalliában a' legújabb tudósítások szerint mindenütt tsendesség uralkodik. Dom Pedro most Lisboában éppen azt a' Proclamációt adatta ki, mellyet Oportónál lett legelső kiszállásakor ottan hirdettetett, úgymint: hogy neki minden igyekezete és tzélja nem egyéb: mint leányát Donna Máriát a' thronusra ültetni, és constitution alapítandó országlast állítani fel Portugalliában.

ELEGYES TUDÓSÍTÁSOK.

Arra az esetre, ha talám Don Carlos kéntelen lenne Spanyolországot ismét oda hagyni, ugyan azon hajó (Lulworth) melly ötöt a' Frantzia partokra kitette, most Bajonne és S. Sebastian közt kóvályog a' tengeren, hogy öt ismét vissza hozhassa Angliába.

Naponkénti dévánkozásokat tartanak Hrg Talleyrand, a' Spanyol és Portugallus Követek Lord Palmerstonnal — a' Spanyol dolgokra nézve.

Nápolyból írják, hogy a' Vezúv tűzokádó hegy kirontása mind retlene-
tesebb és fenyegetőbb kezd lenni, a'
hegy tetejéről öt nagy és széles lávafo-
lyam siet lefelé más más úton. A' hegy-
tetőnek megnyílt torkolatjából szüntel-
len szóródnak felfelé iszonyú nagysá-
gú kövek. A' közellévő helyekben a' kú-
tából minden víz kiszáradt. A' lefolyó
Lávanak egyik ága Torre del Greco
felé tart, mellynek lakosai nagy rette-
gésben vagynak, egynekány szőlőhe-
gyet már kiegészített, 's eltemetett.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po'son Augustus 7 dikén. A' Tks
Karok és RR. e' f. h. 5-kétől tartott
kerületi Üléseikben a' közelébb emlí-
tett XVIII-dik Tzikkelyt, sőt még a'
„hiteles Ált-íratokról“ (de Tran-
sumtis) szólló XIX-diket és „az Osz-
tályt“ tárgyazó XX-dikat is felvették
's bevégezték. Mostanában azon kér-
dés felett folynak a' vitatások: vallyon
a' régi Egyességek és Végrendeletek
erejöknél fogva eddig elő közösen kor-
mányzott jószágok, egyik vagy másik
Fél kívánságára felosztathatnak, 's bí-
rói foglalás alá vettethetnek e'?

Bori (Honth vármegyében) Jul.
29-kén Vidékünkön is végbe ment az
aratás, 's a' kik örömmel vetettek, sír-
va arattak, mert a' hosszasan tartó
aszály miatt (1-ső Aprilis óta eső nem
lévén) halmos határink soha meg nem
nedvesedvén, igen alant maradtak ter-
mésink, olly tsekély a' jövedelem a'
tett vizsgálat után, hogy kétséges, ha
valyon a' háromszori szántás árát meg-
fizette e'? Tavaszfele gabonáinkat t. i.
az árpát, zabot, tenkelyt, lentsét, bor-
sót, a' ritkaság és alacsonyyság miatt
kézzel kell szaggatni mint a' kendert.
Ezt ugyan sokan előre nézésből tselek-
szik, hogy a' takarmánytalan télben

annál-több szalmájok legyen; mert a'
széna olly kapós, hogy nem minden
ember bízik marhái kiteleltetéséhez.
E' mostoha időt még természeti jele-
netek is terhesítik, most ugyan is 28-
ra virradóra erős föld rengést érzet-
tünk, melly miatt fogasok is szakadoz-
tak le; a' rázkodás nyári napnyugot-
ról jött föld alatti zúgó robajjal, kelet-
nek menve egy tompa lökődéssel 5 pertz-
nyi ideig tartott. Ezt a' földrengést az-
ólta, olly bűdös füst forma ködök kö-
vetik naponként, mellyek az egészség
megromlását vonják magok után, leg-
különösebben a' beszívott rosz gőz tü-
dő veszélyt, oldal nyilalásokat szerez.

Munkátsról Jul. 30 kán: Azon
kívül, hogy a' két hónapos szárazság
fulasztó meleggel mezeinket 's kertein-
ket elpörkölé, 's most már szőlőhegye-
inkhez fogott: két nevezetes tűz is el-
szomorítá környékünket, u. m. a' mun-
kátsi vár 's ettől egy órányi távolságú
N. Lucska nevű helység elégte. —
A' vár e' f. h. 27 kén éjjel 12 óra előtt
gyült meg, külső éjszaki oldalánál az
épület nagy tömegéhez tartozó oszlop
gyanánti puskaapor-rakház fedelen egy
tsillámló fáklya forma tűzgombolyagon
kezdődvén a' tűz, mellytől csak hamar
lángba borult az egész fedél köröskö-
rül, 's két óra alatt vége lett ugyan a'
szörnyű lobogású látványnak, de a'
köfalakba szorult gerendák végei még
most is zsarátnagban is izzanak v. üszök-
ben pislognak. Elégett itt minden elég-
hető: a' fedelen 's a' belső butorokon
kívül, a' sok garádits, ajtófél, kapu
's t. e' féle. Nevezetesen pedig a' várbeli
kápolna, melly illy roppant épület kö-
zepén, egyedül 's köboltozat nélkül
vala, minden belső butorival együtt
lángmartalékká lett. Többi elhamvadt
drágasági között Rákóczy palástja, mel-
lyet hathatatlan emlékezetű Mária Te-
rezia egyházi díszöltözetül ajándékc-

zolt, legnevezetesh. A' kárt 200,000 pengő forintnyinál többre mondják, de a' következesek tekintetéből tán 500,000 nál is többre tehetni azt. Most külső tekintetétől megfosztva az egész meszsze tájnak borzasztó pusztulást mutat ez a' kieszen alakult szirthegeyen fekvő, országunk alkotásával egykorú, 's Koriatovich Hgtől 1360 ban épített, 1706 ban pedig Rákóczytól új sántzok 's erősítvényekkel bővített híres vár! tsak a' sugár kémények meredeznek a' köfalak felett, mellyekből már egy le is rogyott két ember élete veszélyeztével. Noha pedig égés támadatkor tüstént nem tsak a' belső katonaság, a' várat környező Palánka, 's az ezzel majd egygé vált szomszéd Váralja helység népe, hanem az alább előadandó oknál fogva ébren levő városi nép is az itten tanyázó Benczur ezredebeli katonasággal azonnal odasiete, a' közelíthetetlen magasság 's hegymeredékesség mindazáltal nem engedé kívül a' köröskörüli hozzájárulhatást, belülről pedig a' tűzveszély lehetetlenné tette a' segedelmet. Ezen égést két órával megelőzé ugyan a' városban támadott tűz, mellyet azonban két ház leégte után a' helybeli oltó szerek, a' városi nép 's a' fenemlített katonaság készsége tsak hamar elnyomott. Valamint a' város ugy szinte a' vár kigyulta okát most sem tudhatni. Az bizonyos, hogy a' vár nem gyult meg a' várostól, mert itt a' tűz tökéletesen eloltatott, nem is dühödött ez annyira, hogy félórányi távolságra tsaphatta volna mérgét, annyival inkább, mivel az idő tsendes vala minden háborgó szél nélkül.

N. Lucska elégte is rémítő ál-

(Fél-árkus Toldalékkal.)

lapot nem tsak a' szegény lakosokra, de mindenkire nézve, kiben emberi szív dobog. E' boldogtalan helység ez előtt két évvel kétszer egymásután gyújtott meg egy 13 esztendős jövevény paraszt leányka által, ki, mint mondják, azért tselekvé azt, mivel mulatáságnak tartá nézni az égést, mi miatt most is az uradalmi tömlötzben raboskodik; jelenleg pedig a' mult héten a' kováts műhely kigyuladtánál fogva olly veszedelmes tüzet kapott a' falu hosszában épen akkor sujtó vihar dühe mellett, hogy néhány éjjeli óra alatt 112 ház minden butorostól 's vagy kétszer annyi, a' házakhoz tartozott épület porlott el 's egy nagy kő szentegyház fedele is tornyostul, mellynek 4 harangja mind leolvadt. Ennek építését most nem rég tsak önerejéből, minden segedelem nélkül, vivé 's fejezé be a' helybeli lakosság. A' paplakház egészen fából levén, ugy tönkre hamvadt, hogy a' házi gazda tsak két darab butorát kaphatá ki. E' helység 2000 főből álló népének nagyobb része a' mostani, 's ezelőtti, több rendű egymásra következett tsapás után kolduló inségre jutott, holott tsak nem régiben ő vala egyike a' Munkátsi uradalom leggazdagabb faluinak.

A' Pénz folyamat Augustus' 11-dikén;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 98 7/16

Az 1820-béli sorsosok: — —

Az 1821-béli hasonlók: 136 5/8

Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 57 for. keltek, mind Conv.

Bank-Aktziák keltek — — for. ton

Conv. Pénzben.